

GIERZWALUWTELLING IN WESTLAND 2021

WAAR LEVEN EN BROEDEN DE GIERZWALUWEN?

Het gaat niet goed met vele vogelsoorten, o.a. die onder daken broeden, zoals de huismus, de spreeuw en de gierzwaluw.

Voor de gierzwaluw is dit jaar gezocht naar nesten in de gemeente Westland.

Dit document is een vervolg op een eerdere telling van de KNNV uit in 2011.

Aad van Uffelen

19 augustus 2021

Publicatie door natuurlijk Delfland

**Natuurlijk
Delfland**

Gierzwalwtelling Westland, 2021

Auteur; Aad van Uffelen, Naaldwijk

Omslagfoto, gierzwaluw in zweefvlucht.

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl

website: delfland.knnv.nl

twitter: NatuurlijkDelfland

facebook: NatuurlijkDelfland

instagram: NatuurlijkDelfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	De gierzwaluw.....	4
3	Inventarisatie 2021	5
3.1	Overzicht resultaten 2021	6
3.2	Overzicht nestplaatsen in een tabel	6
4	Westlandse dorpen.....	9
	De Lier	9
	Heenweg	10
	Honselersdijk	10
	Kwintsheul.....	11
	Maasdijk	11
	Monster	12
	Ter Heijde	14
	Marco Verschoor; gegevens Ter Heijde	15
	Naaldwijk.....	16
	Poeldijk.....	19
	's-Gravenzande.....	21
5	Conclusie.....	22
5.2	Voorstel voor de telinstructie voor 2022	24
6	Publicaties	26
7	Nuttige sites:.....	26
8	Verantwoording.....	27

1 Inleiding

Ik wist eerst weinig van de gierzwaluw. Bij Jochem Kuhnen, een gierzwaluwspecialist, heb ik in 2019 in Nijmegen een gierzwaluwexcursie gedaan, dat heeft mijn belangstelling voor deze bijzondere vogel wakker gemaakt. In 2019 was Paul Moerman, toen nog gemeentelijk ecooloog in Westland, bezig met plaatsen van gierzwaluwkasten in Ter Heijde en op de gemeentehuizen in Naaldwijk. Marco Verschoor is in Ter Heijde de gierzwaluwman, die daar voor de kasten zorgt en inventariseert. Hem leerde ik in 2021 kennen.

Medio mei hoorde ik van de landelijke oproep van Vogelbescherming Nederland om nestplekken door te geven omdat de gierzwaluw onder druk staat. Mijn doel voor 2021 is om te traceren of en waar er gierzwaluwen in de lucht te zien zijn, om vervolgens rond huizen op die plek te zoeken of ze daar laag langs vliegen en mogelijk invliegen. En hopelijk invliegers te zien om nesten te traceren. Na weken lang zoeken naar gierzwaluwnesten heb ik aardig wat geleerd van deze bijzondere vogel, zeker ook wat hun vlieggedrag betreft. Eerlijk gezegd ben ik onder de indruk van dat bijzondere vogeltje. Wat ik in de gemeente Westland heb gevonden staat op Waarneming.nl en is zo beschikbaar voor ecologen en de gemeente.

Ter Heijde valt een beetje buiten mijn zoektocht omdat Marco daar alles van weet. Zijn gegevens zijn in een apart hoofdstukje onder Ter Heijde opgenomen.

2 De gierzwaluw

De gierzwaluw (*Apus apus*) arriveert eind april in Nederland en vertrekt na het broeden eind juli/begin augustus. Dan zijn ze ongeveer 100 dagen in Nederland geweest. Hun overwinteringsgebied is Zuidelijk Afrika. De gierzwaluw is geen echte zwaluw, maar familie van de kolibri. Het is een beschermde vogel, ook de nesten zijn beschermd.

Deze vogels zijn geheel donker, bijna zwart. Ze hebben een lichte keelvlak en prachtige sikkelvormige vleugels. Ze hebben korte pootjes met vier tenen die naar voren wijzen. Daarmee kunnen ze aan de muren e.d. hangen. Als er planken onder een goot of kantpannen zitten, dan kunnen ze daar niet vastklampen. Dit gebeurt vaak bij renovatie.

Hij is ca. 18 cm groot en heeft een korte gevorkte staart. Door de lange vleugels kunnen ze een spanwijdte halen van 45 cm. Ze hebben een kleine snavel en een grote bek, want ze vangen insecten in de lucht. Ze zijn zeer snel tot ruim 100 km per uur, dat kunnen ze omdat ze lange spitste vleugels hebben, ze zijn zeer wendbaar. In duikvlucht kan de snelheid oplopen tot wel 170 km. Kenmerkend is de hoge schelle roep, het gieren, met name als ze langs de gevels scheren.

Ze worden ca. 6 jaar oud.

De voortplanting van de gierzwaluw is erg afhankelijk van ons mensen, ze broeden in onze daken en holtes in de muren. Paren doen ze in de lucht en soms in een nestkast. Omdat huizen door verduurzaming volledig dicht worden gemaakt komen er steeds minder broedplekken en dat is een directe bedreiging voor hun voortbestaan. Het broeden onder dakpannen op een geïsoleerd dak lukt niet omdat het er te heet wordt.

Ze maken een zeer eenvoudig nest van veertjes en ander spul wat ze uit de lucht plukken, dat plakken ze aan elkaar. Nestmateriaal van bijvoorbeeld een huismus die als burens broedt, of een oud nest, gebruiken ze ook graag. Medio mei leggen ze 2 tot 3 eitjes en broeden om beurten dan gedurende ca. 20 dagen. Ze voeden hun jongen met insecten die ze in de lucht vangen, die maken ze in de keelzak tot een bolletje. Per dag vangt een enkel ouderpaar wel 20.000 insecten. Bij onweer of ander slecht weer kunnen ze wel meer dan 100 km verder gaan foerageren, ook blijven beide ouders dan soms op het nest. Na 40 dagen vliegen de jongen uit,

dat is rond 10 juli. Bij slecht en koud weer kan dat later zijn, zoals dit jaar. Na enkele dagen vertrekken de jongen naar Afrika.

Vlieggedrag

Bijzonder van de gierzwaluw is zijn vlieggedrag. Kenmerken is dat ze vaak in flinke groepen hoog in de lucht zweven/vliegen, veelal foeragerend. Ze vliegen met snelle, diepe vleugelslagen en maken ook lange glij- of zweefvluchten. Je ziet er soms een paar, maar ook vaak grotere groepen, vaak ook zeer hoog in de lucht. Dan weer lijken ze kris kras door elkaar te vliegen en opeens vliegen ze in formatie.

In de schemering van de avond en ochtend trekken ze vaak tot een paar km hoog (klimvliegen). Tijdens hun leven slapen ze met één hersenhelft zodat ze kunnen doorvliegen of zweven.

Ik zag ze boven woonwijken vliegen, soms meer dan twintig. Vaak kwamen ze ook laag rond de huizen vliegen, vooral in de avond en zeker na 21.00 uur gaven ze een showtje weg van formatievliegen. Dan gaven ze ook veel giergeluiden, zo kenmerkend voor deze vogel. Vaak hielden ze de vleugels stil en zweefden op de thermiek, dan weer klapperden ze heel snel met de vleugels. Als ze laag over komen hoor je soms het ratelen van de vleugels. Heel apart is ook dat ze met hoge snelheid tegen een nestplek aanvliegen, vaak een kopse kant van een rijtje huizen, meestal bij de hoge kantpannen of een nokpan. Als er halverwege onder een kantpan ruimte was, bijvoorbeeld als er een steen niet geheel sloot, dan zag ik ze ook daar naar binnen gaan. Een klap tegen de muur vangen ze op met hun staart en vleugels. Een keer hoorde ik echt een doffe klap toen een gierzwaluw tegen een muur knalde, hij schoot toch in zijn nestholte.

3 Inventarisatie 2021

Sinds half mei begon ik bij de nestkasten die aan de gemeentehuizen in Naaldwijk hangen te kijken of de zwaluwen waren gearriveerd, helaas nee. Vanaf 1 juni heb ik frequent door heel de gemeente Westland gefietst, op zoek naar gierzwaluwen. Ik heb mij niet aan een schema gehouden omdat ik in mijn eentje alle Westlandse dorpen wilde bezoeken. Daarbij heb ik eerst in de lucht gezocht en bij traceren van vogels geprobeerd of ik ze bij woningen kon traceren en liefst een nestplaats zag binnengaan of uitkomen, de invliegers of uitvliegers. .

Mijn bevindingen kunnen wellicht de start zijn van een uitgebreider onderzoek in 2022. Het verdient aanbeveling dan goede afspraken te maken, taken te verdelen, en volgens een schema te zoeken en tellen.

De territoriumvliegers belangrijk voor de waarneming omdat dan ook nesten gemakkelijker kunnen worden getraceerd. Dit vergt tijd want het is geen gemakkelijke vogel.

Westlandse dorpen die ik, één of meer keren, heb bezocht zijn: De Lier, 's-Gravenzande, Heenweg, Honselersdijk, Kwintsheul, Maasdijk, Monster, Naaldwijk, Poeldijk, Ter Heijde en Wateringen. Bij elkaar ruim 400 km gefietst en vele uren, tot zonsondergang, staan posten.

Gierzwaluwen zijn in het verleden in Westland gezien op diverse plekken, maar er is weinig onderzoek over te vinden: Hieronder de waarnemingsplekken uit het verleden.

Honselersdijk: Wollebrand, vriendplas/waterberging

Kwintsheul

Naaldwijk: H. Geesthofje, Bachlaan, Talmastraat, Tiendweg, Boschpolder

Monster: Zandmotor, Solleveld

's-Gravenzande: Baakwoning, Heliotroop, Naaldwijkse weg, Plas van alle winden, Lange stukken, De Banken

Een plek waar gierzwaluwen in de lucht worden gezien hoeft niet te betekenen dat ze daar ook in de buurt broeden. Het kunnen ook foerageerplekken zijn, of passanten. Gierzwaluwen die niet broeden kunnen vaak honderden kilometers vliegen om te foerageren. Broedende vogels of als ze jongen hebben, komen vrijwel altijd rond 22.00 uur naar het nest, ondanks het weer.

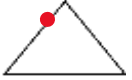
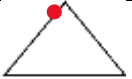
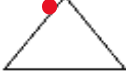
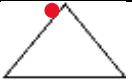
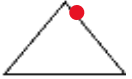
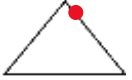

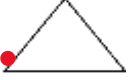
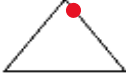

Op diverse plekken heb ik dit jaar gierzwaluwen in de lucht gezien, soms een paar en soms wel een groep van meer dan 40 stuks, soms gewoon zwervend. Pas in juli ben ik ze tegengekomen bij hun nesten en heb ik de meeste nesten ontdekt.

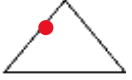
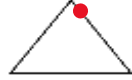

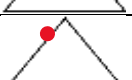

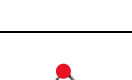
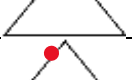
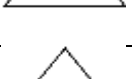
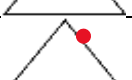
Deze wekenlange zoektocht was intensief en ik ben de gierzwaluw echt gaan waarderen. Hieronder alle details. *Opm. als meerdere vogels gelijk invlogen was het niet mogelijk dit precies te lokaliseren, daarom staat niet overal een rood bolletje. Heenweg is het enige dorp waar geen nesten zijn gevonden.*

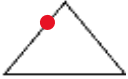

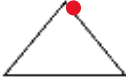
3.1 Overzicht resultaten 2021

3.2 Overzicht nestplaatsen in een tabel

Gierzwaluw overzicht van gevonden nestplaatsen 2021 *							
Datum	Tijd	Plaats	Straat	Invlieger /uitvlieger	Aantal nesten	Plek	Nestplek
22-07		De Lier	Uitterlier 42	?	1	Links boven kantpan	
22-07	21.20 21.30	De Lier	Uitterlier 60	1 uitvlieger 1 invlieger	1	Onder kantpan rechts	
22-07	21.52	De Lier	Uitterlier 40	1 invlieger	1	Onder kantpan rechts	
		Heenweg			0		
9-07		Honselersdijk	Bierbos 21	Volgens buurvrouw	1	Onder dakgoot?	
22-07	20.30	Honselersdijk	Hofzicht 6 achterzijde	1 invlieger	1	In de nok	
22-07	20.40	Honselersdijk	Hofzicht 22	1 invlieger	1	Nok voorzijde woning	
22-07	20.40	Honselersdijk	Hofzicht 30	1 invlieger	1	Links onder kantpan	
22-07	21.50	Honselersdijk	Hofzicht 32	1 invlieger	1	Links onder kantpan	

22-07		Honselersdijk	Hofzicht 34	Volgens bewoner	2	In de nok	
25-07	14.10	Honselersdijk	Hofzicht 22 achterzijde	Gat en poepsporen.	1	Onder kantpan linksboven, foto	
26-07	21.10	Honselersdijk	Dijkstraat 7a	Nest volgens bewoner	1	Onder kantpan linksboven	
20-07	21.05	Kwintsheul	Kemphaan 13	1 invlieger	1	Onder kantpan	
20-07		Kwintsheul	Kemphaan 1	Volgens burens 1 nest	1	Onder kantpan linksboven	
25-07	11.05	Kwintsheul	Zwanenpad 2 (vogel op de grond, naar dierenambulance)	Volgens bewoner, al vele jaren.	1	Onder kantpan linksboven	
25-07	11.00	Kwintsheul	Watersnip 1	Volgens bewoner Zwanenpad 22	1	Onder kantpan rechtsboven	
09-07	11.27	Maasdijk	v. Beuningestraat 27	invlieger	1	Rechtsboven onder kantpan	
09-07	11.00	Maasdijk	v. Beuningestraat 27	invlieger	1	Onder nokpan	
08-07	10.06	Monster	Rijnweg 237	Volgens bewoonster, sinds 1990	2	Onder hoek bij de goten voor en achter	
08-07	10.59	Monster	Heydseweg/hoek Rijnweg	Meerdere invliegers	7	Onder de oude dakgoot	
19-07		Monster	Plevierstraat 12		1	Onder onderste dakpan boven de goot	
19-07	21.25 21.45	Monster	Sternstraat 9	2 invliegers	2	Onder kantpannen, rechts	
19-07	22.03	Monster	Sternstraat 3	1 invlieger Tip bewoner	3	Onder kantpannen	
26-07	20.50	Monster	Verdilaan 48	1 nest volgens bewoner nr. 49	1	Onder kantpan bovenzijde	
08-07	10.25	Ter Heijde	Piet Heinstraat 10	invlieger	1	nestkast	

08-07 25-07	10.25	Ter Heijde	Piet Heinstraat 11	1 uitvlieger 2 jongen	1	nestkast	
25-07		Ter Heijde	Heemskerkstraat 21	2 jongen	1	Nestkast	
08-07	avond	Naaldwijk	Aalbersestraat 10	invlieger	1	Onder 5 ^e kantpan links	
08-07	avond	Naaldwijk	Aalbersestraat 12	1 uitvlieger	1	Onder kantpan rechtsboven	
09-07	21.15	Naaldwijk	Perzikstraat 20	1 invlieger	1	Goot onder eerste dakpan	
15-07	21.20	Naaldwijk	v. Beethovenstraat 1	1 uitvlieger	1	Onder kantpan links boven	
15-07	21.30	Naaldwijk	Mozartstraat 2	1 invlieger	1	Onder kantpan rechts boven	
15-07	21.50	Naaldwijk	Bachlaan 30	1 invlieger	1	Onder kantpan linksboven	
15-07	22.00	Naaldwijk	Diepenbrochstraat 4	1 invlieger	1	Onder kantpan linksboven	
16-07	21.15	Naaldwijk	v. Diepenbrochstraat 24	1 invlieger	1	Onder kantpan linksboven	
16-07	22.00	Naaldwijk	Mozartstraat 1	2 invliegers	1	Onder kantpan rechts boven	
16-07	22.10	Naaldwijk	Bachlaan 32	2 invliegers	1	Onder kantpan midden links	
17-07	21.32 22.15 22.17	Naaldwijk Opstal	Boterbloem 9	1 uitvlieger 1 invlieger 1 invlieger	1	Onder nokpan	
18-07	22.05	Naaldwijk Opstal	Waterlelie 25	invlieger	1	Onder nokpan	
18-07	22.15	Naaldwijk Opstal	Kalmoes 38	2 invliegers	1	Onder kantpan links boven	
11-07	21.30	Poeldijk	Sutoriusstraat 5	1 invlieger	1	Onder kantpan	
11-07	21.30	Poeldijk	Sutoriusstraat 17	1 invlieger	1	Onder kantpan	
11-07	21.30	Poeldijk	Sutoriusstraat 19	1 invlieger	1	Onder kantpan	
11-07	21.30	Poeldijk	Sutoriusstraat 25	1 invlieger	1	Onder kantpan	

11-07	21.30	Poeldijk	Sutoriusstraat 27	1 invlieger	1	Onder kantpan	
11-07	21.30	Poeldijk	Sutoriusstraat 31	1 invlieger	1	Onder kantpan	
23-07	21.00	Poeldijk	Jan Barendselaan, flat	3 nesten met jongen	3	Op zolder van een flatgebouw, Onder dakoversteek	
24-07	11.50	Poeldijk	Jan Barendselaan, flat	1 invlieger, en nog 5 mogelijke nesten	6	Op zolder onder de dakoversteek.	
11-07	22.45	's-Gravzande	Topaas 14	2 invliegers	1	Onder kantpan links	
11-07	22.45	's-Gravzande	Ametist 1	1 invlieger	1	Onder kantpan	
11-07	22.45	's-Gravzande	Ametist 7	1 invlieger	1	Onder kantpan	
11-07	22.45	's-Gravzande	Beryl 1	1 invlieger	1	Onder kantpan	
11-07	22.45	's-Gravzande	Beryl 26	1 invlieger	1	Onder kantpan	
09-07	19.48	Wateringen Molenwijk	Korbeel 2	2 invliegers	2	2 nesten onder kantpan rechts boven	
09-07	20.10	Wateringen Molenwijk	Kruisbalk 26	1 invlieger	1	Onder kantpan rechts boven	
			Zekere en waarschijnlijke nestplaatsen	Totaal	73		

* dit is exclusief de tellingen van Marco Verschoor, hij komt op 30 tot 40 nesten, zie het totaaloverzicht.

4 Westlandse dorpen

De Lier

16 juni, gezocht naar gierzwaluwen. Hoefweg 4 stuks, Burgerdijkseweg bij nr. 8 vlogen er 10. Burgerdijkseweg bij nr. 23 vlogen er 2.

16 juni, Bij de Noordlierweg nr. 3 vlogen er ca. 40. Deze groep verplaatst zich richting de Lier, later bij de Noordlierweg 55 en nog later dezelfde groep bij de fietsbrug Naaldwijk.

16 juni, bij de Kerklaan 3 en bij de Hoofdstraat zag ik er 4. Bij enkele boerderijen gevraagd, maar broedsels waren niet bekend.

21 juli, gezocht in de buurt rond de van Lockhorststraat, van Nijenrodestraat en de Uitterlier. Hier een groep van ca. 20 gierzwaluwen gezien. In de Uitterlier nr. 42 waarschijnlijk 1 nest, poep onder kantpan.

21 juli, Uitterlier nr. 60 om 21. 20 uur 1 uitvlieger en om 21. 30 uur 1 invlieger gezien onder kantpan.

21 juli, Uitterlier nr. 40 om 21.52 uur 1 invlieger gezien onder kantpan.

Opm. hier zitten meer nesten.

31 juli, geen gierzwaluwen meer te zien, ze zijn vertrokken!

In de van Heemskerckstraat nr. 10 zitten 2 huiszwaluwnesten, volgens een buurman al decennia.

Heenweg

17 juni, bij Heenweg nr. 38, de brug, en bij de Anjerstraat 3 stuks gezien. Ook bij andere bezoeken geen aanwijzingen dat er nesten zitten.

29 juli, geen gierzwaluwen aangetroffen. (Tussen 7 juni en 29 juli wel enkele malen in Heenweg geweest.) Wel gezocht naar locaties om nestkasten te hangen.

Honselersdijk

14 juni, 2021 werden 7 gierzwaluwen gezien bij de Nederhof en de Prinsengracht omgeving.

8 juli, weer gezien, geen nesten kunnen vinden.

8 juli, uitvoerig in de avond gezocht. Ca. 12 gierzwaluwen bij de Nederhof.

8 juli, in Kraaiesteijn en omgeving ca. 35 zwaluwen gezien.

9 juli, in de Bierbos bij nr. 1 zou volgens een bewoonster al jaren een nest zitten onder de dakgoot, niets gezien.

22 juli, gezocht in de wijk rondom Nachtegaalstraat, Leeuwerikstraat, Reigerstraat, Merelstraat en Fazantlaan. Dit zijn geschikte huizen met kantpannen. Niets gevonden, zoektip.

22 juli, opnieuw in Hofzicht, nu ca. 20 gierzwaluwen in de lucht, die ook langs de gevels scheerden.

22 juli, invlieger 20.30 uur en een om 20.40 uur Hofzicht nr. 6 in de nok achterzijde woning.

22 juli, invlieger 20.30 uur en een om 20.40 uur Hofzicht nr. 22 in de nok aan voorzijde woning (binnenplein)

22 juli, invlieger 20.40 Hofzicht nr. 30 achterzijde woning links onder kantpan.

22 juli, invlieger 21.50 uur Hofzicht nr. 32 achterzijde woning links onder kantpan

22 juli, volgens bewoner Hofzicht nr. 34 zitten er 2 nesten aan de voorzijde in de nok.

22 juli, om 22.15 kwamen twee middelgrote vleermuizen mij gezelschap houden.

25 juli, Hofzicht nr. 22 achterzijde woning, links boven onder kantpan 1 nest met poepsporen.

In de avond nog een keer gepost, maar vanwege onweer vroegtijdig gestopt.

Hofzicht nr. 22, nest aan de achterzijde.

26 juli, een nest onder kantpan linksboven aan achterzijde woning Dijkweg nr.7a (op aanwijzing van bewoner)
30 juli, geen gierzwaluwen meer gezien.

Hofzicht. De rode pijlen geven de nesten aan, er zijn er nog meer.

Kwintsheul

14 juni, bij de RK-kerk en omgeving ca. 7 gierzwaluwen gezien.

9 juli, bij de Rk-kerk en omgeving 4 gierzwaluwen gezien.

9 juli, in de vogelbuurt meer dan 40 vogels. Deze scheerden ook langs kantpannen. Soms in een grote groep in de lucht, dan weer vlak langs de huizen, soms met 3 of 4 of 5 bijeen. Kemphaan nr. 13 een invlieger onder een kantpan rechts.

Kemphaan nr. 1 melding van een nest door burens; niet waargenomen, op 25-07 bevestigd door burens van Zwanenpad nr. 2

25 juli, Watersnip nr. 1, onder kantpan linksboven, 1 nest. Door burens van Zwanenpad nr. 22 bevestigd.

25 juli, Zwanenpad nr. 2 aan de zijgevel onder kantpan linksboven zit 1 nest, al vele jaren volgens bewoners. Er is 1 zwaluw op de grond gevonden en meegegeven met de dierenambulance.

30 juli, geen gierzwaluwen meer gezien.

Zoektip: Kemphaan 10, Watersnip 9, Leeuwerik 147, 148 en 170. Hier vrijwel zeker nesten. Weideland. Bij Leeuwerik nr. 148 vragen, daar woont een vogelaar.

Maasdijk

In juni, Maasdijk uitvoerig bezocht, maar geen teken van gierzwaluwen gezien.

9 juli, 11.15 uur De Cordessestraat, 12 vogels in de lucht.

9 juli, 11.25 uur Van Beuningenstraat, dezelfde 12 vogels (ongeveer) nestelen in de zijkant van de nok onder de kantpannen, bij nr. 27 zit 1 nest rechts onder kantpan, bij nr. 29 zitten 2 nesten, waarvan 1 onder de nokpan.

v Beuningenstraat.

9 juli, 12.00 uur in de lucht en rond huizen bij de Prins W. Alexanderstraat ca. 17 vogels in de lucht en soms laag rond huizen, geen invliegers gezien. Dit nader onderzoeken.

29 juli, geen gierzwaluwen meer gezien. Wel gezocht naar locaties om nestkasten te hangen.

Monster

1 juni, rond 21.30 uur in Monster op de Rijnweg, tegenover Watergat en groep gierzwaluwen gezien, ca. 18 stuks. Daar ook voor het eerst gesproken met Marco Verschoor.

3 juni, daar, in de avond, opnieuw gezocht, geen gierzwaluwen waargenomen. Ook aan de andere kant van de Rijnweg gezocht, daar zou volgens Marco een nest zitten, niet gevonden. Ook in de Parelduiker zouden ze zitten, ook daar niets gevonden.

8 juli, weer een groep gezien aan de Rijnweg tegenover Watergat.

8 juli, Rijnweg 237 onder de overstekende dakpannen twee nesten, sinds 1990 volgens de bewoonster. Er vliegt een groep van ca. 10 vogels.

Rijnweg 237

8 juli, Heydseweg/hoek Rijnweg onder de dakgoot van het oude hoekhuis ca. 7 nesten gezien, vogels vlogen aan en af om te voeren, een groep van zeker 20 vogels.

Hoek Heydseweg/Rijnweg

19 juli, Geerbronnhof en Ericahof. Hier een groep gezien van ca. 12 gierzwaluwen, vliegen ook dicht langs de huizen. Mogelijk nesten aanwezig, nader onderzoeken.

19 juli, Sternstraat. Hier een groep van ca. 17 gierzwaluwen die ook vlak langs de huizen scheren, nader onderzoeken.

Sternstraat nr. 9 om 21.25 een invlieger onder een kantpan, midden rechts.

Sternstraat nr. 3. Hier zit volgens de bewoner al decennia een aantal nesten onder de kantpannen. De bewoner vertelde dat hij een keer een jong op zolder had liggen die hij weer terug in het nest deed. En een keer een jong dat te vroeg was uitgevallen, heeft hij met meelwormen grootgebracht.

Om 22.03 een invlieger onder een kantpan rechts boven. *Om 22.14 kwam een kleine vleermuis dansend langs fladderen.*

19 juli, Plevierstraat 12, hier zit een nest in de hoek van de dakgoot en de onderste dakpan, volgens overburen al vele jaren, zie foto.

26 juli, in de componistenwijk rond de Verdilaan een groep van ruim 20 gierzwaluwen om 14.40 uur en ook om 20.25 uur.

26 juli, Verdilaan nr. 48 onder kantpan linksboven, gezien door bewoner van nr. 49.

16 juli, in de Molenstraat bij nr. 160 4 gierzwaluwen foeragerend.

26 juli, in de Verdilaan nr. 48 onder de kantpan links boven zit een nest. Aangegeven door burens van nr. 49

Plevierstraat 12, nest in de hoek bij de goot.

Verdilaan 48 Monster

31 juli, 14.10, ca. 7, foeragerend, Vermeerstraat.

31 juli, 14.20 bij het Nassauplein, 9 foeragerend.

31 juli, 14.30 Molenweg, hier 2 stuks foeragerend.

31 juli, 14.35 Plevierstraat 2 foeragerend.
31 juli, 14.42 Heydseweg-hoek Rijnweg, 2 foeragerend.

*26 juli, De Poel 4b hier zitten 3 huiszwaluwnesten met jongen.
26 juli, Claes de Wijkerlaan 14 Monster, 2 huiszwaluwnesten met jongen.
26 juli, Madeweg nr. 25 hier zitten 2 huiszwaluwnesten met jongen.
31 juli, v Scorel nr. 20 een huiszwaluwnest.
13 augustus, Schouman nr. 20 Monster 1 huiszwaluwnest.*

Zoektip: Geerbronzhof, Ericahof, Hazelaarstraat, Verdilaan omgeving, Molenweg, Wassenaarstraat, de schilderswijk.

Ter Heijde

In Ter Heijde komen al heel lang gierzwaluwen. Sinds de renovatie en nieuwbouw is daar extra aandacht voor door de bewoners. De stimulerende kracht is Marco Verschoor. Hij zet zijn waarnemingen ook op waarneming.nl

Waar in Ter Heijde:

De kerk: hier broeden al tijden gierzwaluwen, via gaatjes in de dakgoot en op zolder.

Sinds de renovatie van de kerk in 2020 zijn er 8 nestkasten opgehangen.

Speciale dakpannen aan de Karel Doormanweg op een aanpalend gebouw worden niet gebruikt, ook andere nestpannen worden genegeerd; die pannen zijn ongeschikt.

Piet Heinstraat en van Heemskerkstraat: Na renovatie hebben bewoners bij Arcade aangedrongen op nestkasten. Arcade heeft toen een aantal houten kasten opgehangen (aannemer Weboma) (zie artikel van gierzwaluwkenner Jaap Langenbach, Utrecht

<https://gierzwaluw.website/2021.html#top>

De bewoners hebben ook zelf nog kasten bijgekocht, totaal hangen er nu 46 nestkasten.

Ook zijn er een aantal speciale dakpannen aangebracht, maar die worden niet gebruikt. In sommige kasten zitten mussen. Marco heeft hier alle details van, staat ook op waarneming.nl.

Ik ben daarom dus beperkt in Ter Heijde geweest.

Kerk Ter Heijde, 8 nestkasten.

Piet Heinstraat hangen 18 kasten.

van Heemskerkstraat 13 kasten.

In de Jan van Galenstraat zitten 7 kasten.

van Speykstraat. Hier broeden er via gaatjes in de dakgoot (nr. 46). Of eronder. Bij ongeveer nr. 40 zit aan de achtergoot een poepstreep, dus wellicht broeden ze ook daar.

Helaas waren ze bezig met gevelrenovatie. De ODH is ingeschakeld door Marco.

8 juli, 2021 gierzwaluwen waargenomen in de van Galenstraat en eerder al in mei 2021.

Op 8 juli, om 10.25 bij Piet Heinstraat nr. 10 een invlieger en bij nr. 11 een uitvlieger gezien.

Totaal ca. 25 gierzwaluwen in de lucht gezien.

31 juli, 14.45 in de van Speykstraat, 1 foeragerend.

Kerk Ter Heijde 8 nestkasten.

Nestpan, niet succesvol en vaak gevaarlijk. Deze nestpannen hebben een te grote opening en het wordt te heet. Dit zijn vaak luchtpannen met uitgezaagd rooster; fout dus.

Piet Heinstraat Ter Heijde, invlieger nr. 11

Piet Heinstraat, Ter Heijde

25 juli, Piet Heinstraat nr. 11 twee jongen in de nestkast die naar buiten kijken, zie foto.

25 juli, Heemskerkstraat nr. 21, twee jongen in de nestkast die naar buiten kijken, zie foto.

5 augustus, 09.15, boven de Piet Heinstraat 4 gierzwaluwen.

5 augustus, 09.30, boven de Strandweg in het duin, een groep van 22 gierzwaluwen cirkelend.

Piet Heinstraat 11 Ter Heijde.

Heemskerkstraat 21 Ter Heijde.

Marco Verschoor; gegevens Ter Heijde

Aantal nestplekken totaal ca. 70 stuks, hiervan 46 nestkasten.

Piet Heinstraat 18 nestkasten, 5 bezet

Heemskerkstraat 13 nestkasten, 5 bezet

Jan van Galenstraat 7 nestkasten, 2 bezet
De kerk 8 nestkasten 2 bezet plus 9 nesten onder de dakgoten.
van Speykstraat, meerdere nesten onder de dakgoten (nr. 46 en achterkant nr. 40
poepstrepen).
Aantal broedsels totaal 30 tot 40

Naaldwijk

Aan de Bachlaan (2020), Talmastraat (2020) en de Tiendweg (2019) zijn in het verleden gierzwaluwen gezien. Aan de Laan van de Glazen Stad heb ik ze in 2019 zelf waargenomen bij het gemeentehuis, toen daar nestkasten waren opgehangen.

Aan het Heilige Geesthofje in Naaldwijk komen ze al decennia voor. Daar zijn, na dakrenovatie, in 2019 speciale dakbroedpannen aangebracht, maar die worden, voor zover bekend, niet gebruikt, ze zijn ongeschikt. De daken zijn in 2019 gerenoveerd. Men is zelfs gestopt in de broedtijd toen de gierzwaluwen kwamen! Ik heb in mei 2021 wel mussen gezien die onder de zijkant van het dak onder dakpannen verdwenen dus die broeden daar. Na de dakrenovatie zijn in het hofje ook nestkasten voor gierzwaluwen opgehangen, maar die moesten van de schoonheidscommissie van de gemeente weg! Dit jaar niets gezien, mogelijk verjaagd door die werkwijze? Bewoonster mw. Rodenburg, H Geesthofje nr. 10 houdt al jaren bij welke vogels er in het hofje zitten. Bij drie bezoeken in 2021 werden geen gierzwaluwen gezien.
17 juni H. Geesthofje 1 gezien.

17 juni, aan de Bachlaan 10 stuks gezien.

18 juni, vloegen er rond 10 uur 2 boven Schepen nr. 6.

8 juli, De Aalbersestraat bij nr. 10 onder de overstekende kantpan, zijkant woning een gierzwaluw naar binnen zien gaan. Ca. 7 vogels in de lucht.

8 juli, Aalbersestraat nr. 12 aan de overstekende dakpan, zijkant huis, een zwaluw onder de kantpan vandaan zien komen.

9 juli, 13.30 H. Geesthofje, 4 vogels in de lucht en 1 x langs de gevels. Om 2100 uur, geen enkele zwaluw gezien.

9 juli, 13.00 uur In de Perzikenstraat zou (tip van Marco) op nr. 22 een nest zitten, nog niet gevonden, geen zwaluwen in de lucht gezien. Om 21.15 nogmaals een tijdje gestaan, nu ca. 15 gierzwaluwen in de lucht, ook vlak langs de huizen. 1 gezien die op nr. 20 net boven de goot onder een dakpan verdween.

Marco Verschoor heeft in de Perzikenstraat 6 invliegers gezien, mogelijke nesten.

Kaartje Marco Verschoor. Lichtrode pijl op nr. 20 gezien AvU

10 juli, 14.00 uur 2 gierzwaluwen gezien H. Geesthofje.

15 juli, Wijk Opstal: Dotterbloem 20.20 uur 3 foeragerend. Kalmoes 4 foeragerend.

15 juli, Gladiool 4 foeragerend.

15 juli, Bachlaan e.o. 17 foeragerend. Vrijwel zeker meerdere nesten in de kopkant van de Beethovenstraat, Mozartstraat, Diepenbrochstraat. Ook aan de kopse kanten van de huizenblokken aan de Bachlaan en mogelijk aan de overkant van de straat, dezelfde type huizen met kantpannen.

Invliegers gezien v. Beethovenstraat nr. 1 om 21.20 uur linksboven onder kantpan.

Invliegers gezien Mozartstraat nr. 2 om 21.30 uur rechtsboven onder kantpan.

Invliegers gezien 21.50 Bachlaan nr. 30, 1 linksboven kantpan.

Invliegers gezien Diepenbrochstraat, 22.00 nr.4, 1 linksboven kantpan.

16 juli, Bachlaan nr. 5, hier heeft volgens de bewoner jarenlang een nest gezeten, maar na renovatie van de schoorsteen in 2019 niet meer. Meer mensen halen de schoorsteen van het dak en dat blijkt verlies van broedplekken te geven. Dakrenovatie gaat nog meer nesten vernielen.

16 juli, Diepenbrochstraat nr. 24, om 21.15, 1 invlieger, links boven kantpan.

16 juli, Mozartstraat nr. 1 om 22.00 uur, 2 invliegers onder dezelfde kantpan, rechts boven.

16 juli, Bachlaan nr. 32 om 22.10 uur, 2 invliegers onder kantpan, midden links.

17 juli, boven de Iris in Naaldwijk foerageerde rond 21.00 uur een groepje van 7 tot 10 gierzwaluwen.

17 juli, na 1.5 uur posten op een plek waar ik nesten dacht te vinden, 1 nest gevonden op Boterbloem nr. 9 onder de nokpan waar een gaatje in zit. Om 21.32 een uitvlieger, om 22.15

een invlieger en om 22.17 nog een invlieger.
In deze wijk verwacht ik zeker 10 nesten te kunnen vinden.

18 juli, opnieuw gepost in de wijk Opstal, Naaldwijk. Een groep gierzwaluwen van 25 vliegen hoog en vaak laag vlak langs enkele huizenblokken.

18 juli, wijk Opstal, Waterlelie nr. 25 om 22.05 uur 1 invlieger net onder de nokpan, linksboven.

18 juli, wijk Opstal, Kalmoes nr. 38 om 22.16 tot 3 x proberen 2 gierzwaluwen net onder de nokpan naar binnen te gaan, dat lukte niet, ik heb ze daarna niet meer gezien.

Gemeentehuizen Westland, Naaldwijk:

Aan het gemeentehuis langs de Laan van de Glazen stad, was door de aannemer bij de bouw één gierzwaluwkast aangebracht en hij dacht daarmee natuurinclusief te zijn!

Aan de zijde van de Tiendweg zijn in 2019 totaal 30 nestkasten aangebracht door Paul Moerman, toen hij nog bij de gemeente werkte als ecooloog. Het eerste jaar werd een lokgeluid aangezet. Door Corona mocht dat niet in 2020. Ook in 2021 is dat niet aangezet.

Aan het gemeentehuis Verdilaan is door de aannemer ook één gierzwaluwkast aangebracht. later zijn er nog 10 kasten met een dubbelfunctie opgehangen. Deze hangen aan de kant van de Stokdijkkade. Paul Moerman heeft extra kasten besteld. In het voorjaar van 2020 mochten vanwege Corona de gekochte nestkasten niet worden opgehangen! In mei 2021 hangen ze wel. Het zijn kasten met bovenin een nestkast voor de gierzwaluw en onderin voor de vleermuis. Deze kasten zijn opgehangen omdat die in het H. geesthofje weg moesten, compensatie dus. Maar of ze werken is onduidelijk, geen teken van leven gezien.

1 juni, bij het gemeentehuis Laan van de Glazen stad een paar gierzwaluwen gezien.

17 juni, 2 stuks. Daarna is nog vier keer gekeken, maar bij beide gemeentehuizen is niets gezien.

8 juli, weer gezocht, geen zwaluwen gezien. Volgens een expert kan het dat die nestkasten daar erg dicht op elkaar hangen en op elkaar lijken.

29 juli, geen gierzwaluwen meer gezien. Ook gezocht naar plekken waar nestkasten kunnen worden gehangen.

Gemeentehuis Laan van de Glazen stad.

Gemeentehuis Laan van de Glazen stad, 30 nestkasten.

Gemeentehuis Verdilaan Naaldwijk.

Gemeentehuis Verdilaan Naaldwijk, 10
gecombineerde nestkasten voor de gierzwaluw
en de vleermuis.

Tips: overleg is nodig met de gemeente over hun nestkasten, waarom worden die nog genegeerd door de zwaluwen; kan het zijn dat ze te dicht op elkaar hangen? En de houten combinatiekasten kunnen mogelijk te warm worden omdat er vleermuizen onder kunnen zitten.

Zoektip: Puccini en de Beelstraat en omgeving.

Poeldijk

15 juni, in en rond Poeldijk gezocht, maar geen enkele gierzwaluw gezien.

10 juli, 12.00 uur een zwermdende groep gezien van ca. 35 vogels. In de Sutoriusstraat bevinden zich volgens bewoners bijna onder elk huis aan de voorkant, onder de kantpannen een of meer nesten. Schatting is minstens 10 tot 20 nesten. Op nr. 17 een invlieger gezien.

10 juli, 21.15 Sutoriusstraat, er vliegen ca. 60 gierzwaluwen en een deel scheert langs de gevels. Er staan ca. 40 huizen in die straat met dezelfde kantpannen. Het lijkt erop dat vrijwel bij elk huis een nest zit, of wellicht meer. Ik telde een nest bij nr. 5, 17, 19, 25, 27 en 31.

23 juli, Jan Barendselaan ca. 25 gierzwaluwen in de lucht. In een flat 3 nesten gevonden, mogelijk zitten er meer dan 10 nesten in die flat op zolder. Bij nr. 186 op zolder gekeken, foto's hieronder.

Een jonge gierzwaluw die de wereld inkijkt.
J. Barendselaan 23-07-2021

Nest van twee jonge gierzwaluwen op zolder
van het flat, 23-07-2021

Er staan langs de Jan Barendselaan drie identieke flats. Bij die flat langs de Fresiastraat is het dak volledig ontoegankelijk gemaakt. De gierzwaluwen die daar ooit ook broedden zijn

daardoor verdreven.

In de twee overige flats, zie kaartje hieronder: nr. 110-186 en nr. 107-183 is onder het niet dichtgemaakt onder het dak, er zitten gaten en kieren van vaak enkele cm hoog of groot. Hier zitten naar schatting totaal tussen 15 en 25 gierzwaluwneesten. Mogelijk broeden de zwaluwen op oude mussennesten.

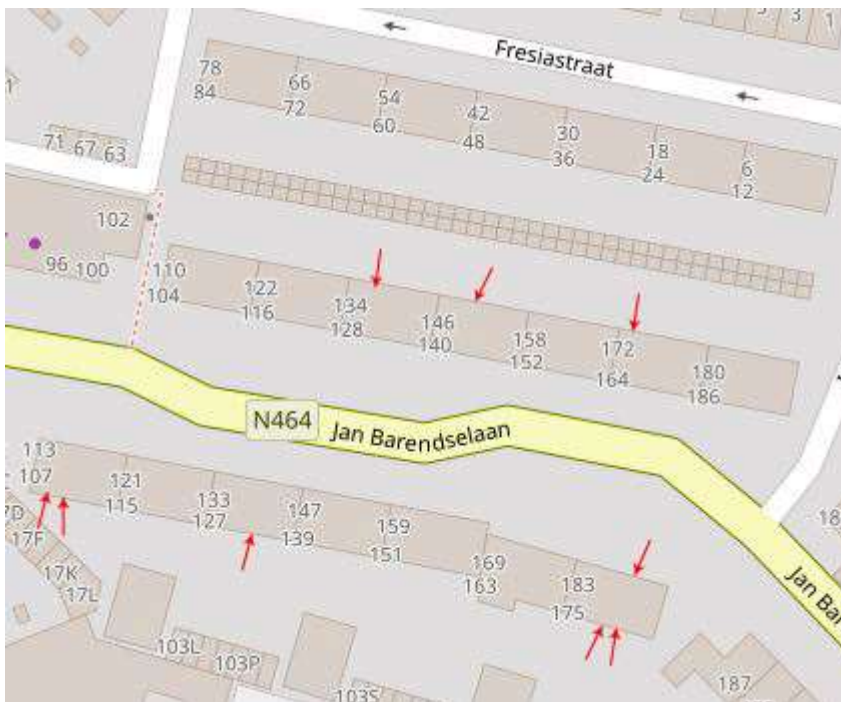
De Sutoriusstraat ligt hier vlakbij. Het kan zijn dat de groep gierzwaluwen hier vliegend, bij elkaar hoort.

24 juli, 1 invlieger gezien bij nr. 113. En bij beide flats op diverse plekken gierzwaluwen die langs de muren vlogen en soms op een plek aanraakten. Mogelijke nestplekken dus.

Klein stukje van de twee flats in Poeldijk met veel nesten.

Opm. bij nr. 145 wordt ook regelmatig een sperwer waargenomen. Ook worden er vaak vleermuizen bij de flat gezien. Die zouden op de zolder kunnen wonen en er zit in de flat een tussenruimte in de muur, een spleet van 5 cm.

Poeldijk, twee flatgebouwen met nesten.

31 juli, geen gierzwaluwen meer gezien.

's-Gravenzande

In de Heliotroop en daar vlakbij aan de Naaldwijkseweg worden al enkele jaren gierzwaluwen gezien.

14 juni, 2021 gezocht, maar niets gevonden.

17 juni, aan de Naaldwijkseweg, rotonde Heenweg 2 gezien.

11 juli, tussen 20.10 en 20.45 uur, een groep van ca. 35 vogels in de wijk rond de Heliotroop. Topaas nr. 14, 2 nesten, Ametist nr 11 nest, Beryl nr. 11 nest, Ametist nr. 71 nest, Beryl nr. 26 nest. Alle nesten bevinden zich onder kantpannen.

11 juli, 20.48 uur rondom de Orbrechtlaan een groep van ca. 10 vogels.

11 juli, 21.15 uur, Plataanstraat en omgeving, een groep van ca. 18 vogels.

31 juli, geen gierzwaluwen gezien.

31 juli, Monsterseweg 106, in de nok 2 huiszwaluwnesten.

31 juli, Monsterseweg 98 in de nok 3 huiszwaluwnesten.

13 augustus, Monsterseweg naast nr. 52 Monster 2 huiszwaluwnesten.

Wateringen

14 juni, gierzwaluwen gezien, ca. 8 bij de sportvelden en op het plein werden ca. 7 gezien.

9 juli, Molenwijk Wateringen, tussen 25 en 40 gierzwaluwen in de lucht, huizen naast de sportvelden gelegen. 19.48 uur 2 nesten Korbeel nr. 2, rechts in de nok. 20.10 Kruisbalk nr. 26 zit 1 nest in de nok en onder kantpannen.

Korbeel 2 Wateringen, invlieger.

30 juli, geen gierzwaluwen meer gezien.

5 Conclusie

In 2021 heb ik in mei, juni en juli, regelmatig door heel Westland gefietst op zoek naar gierzwaluwen. Dat is een groot erg gebied met 11 dorpen. Mijn voorstel is om, in overleg met Marco Verschoor, een werkgroepje samen te stellen die elk een dorp of gebied voor zijn/haar rekening neemt in 2022. Dan kan er een veel betere inventarisatie worden gedaan. Dat jaarlijks herhalen zou beter inzicht geven in de stand van de gierzwaluw in de gemeente Westland. Misschien is het handig om gelijk ook andere dakbroeders mee te nemen zoals de huismus, huiszwaluw en de spreeuw. Ook lokaliseren van vleermuizen die tegen de schemering gaan vliegen, is van waarde.

Weten waar ze broeden is van belang voor omgevingsvergunningen en dus bescherming. De gemeente kan de gegevens opnemen in de **natuurwaardenkaart**.

Dit is ook van belang bij sloop, verbouw en isolatie van gevels en daken. Zeker waar het gaat om Nul op de Meter woningen (NOM), hier is ook een convenant voor en een gerechtelijke uitspraak.

(Zie ook de documenten 'Natuurinclusief bouwen 2019/2021 (Aad van Uffelen) en het document 'Natuurinclusief bouwen en renoveren 2021' (Aad van Uffelen).

De oproepen in de krant en ook die van Heleen Verduin op de WOS hebben niet geleid tot succesvolle tips.

Dank aan Marco Verschoor voor advies en tips. Zijn waarnemingen, vooral voor Ter Heijde staan apart vermeld.

Ook dank aan Jaap Langenbach, voor tips en advies bij Waarneming.nl

En dank aan Jochem Kuhnen.

Hun tips en publicaties hebben veel bijgedragen aan mijn zoektocht en opgedane kennis.

Opmerking:

Het nuttige document (1990-2011) over gierzwaluwen van KNNV afd. Delft (toegezonden door Geert van Poelgeest) was beperkt behulpzaam omdat destijds niet alle Westlandse dorpen zijn meegenomen in de tellingen; alleen Wateringen, De Lier, Honselersdijk en 's-Gravenzande.

5.1 Resultaat 2021; overzichtstabel aantal vogels en aantal nesten

Plaats	In de lucht gezien ca.	Aantal nesten: invliegers/uitvliegers 3*	Marco Verschoor	Nest kasten *1	Vogels per ha *2
De Lier	125	3			
's-Gravenzande	65	5			
Heenweg,	3	0			
Honselersdijk	55	9			
Kwintsheul	47	4			
Maasdijk	29	2			
Monster	77	16			
Naaldwijk	74	13	6	40	
Poeldijk	85	15			
Ter Heijde	35	3	30 tot 40	46; ca. 30 tot 40 bezet	
Wateringen	40	3			
Totaal	625	73	35 - 45	86	0.07

*1 Opm. In Ter Heijde zijn ca. 70 nestplekken bekend, waarvan 46 nestkasten.

*2 Opm. Westland is 9074 ha groot. $625 + M. \text{ Verschoor } 50 = 675 = \text{per ha } 0.074$ gierzwaluwen.

Kijken we alleen naar de gevonden nesten en dat is het belangrijkste, dan is dat 0,01 per ha.

*3 Totaal aantal nesten gevonden, Aad 73, Marco afgerond 40 = totaal 113 nesten.

Gemeente Westland feiten en cijfers gierzwaluw 2021

- De gemeente Westland is 9074 ha groot en heeft ca. 112.000 inwoners, verdeeld over 11 dorpen.
- Niet bebouwde ruimte, groen, water, bos en natuur ca. 10 % = 907 ha (opm. dit betreft vooral oppervlaktewater, sloten, boezemwater en waterbergingen. Plus ecologische stroken en hier en daar wat groen. Het Staelduinsebos is 95 ha groot)
- Glastuinbouw totaal ca. 5000 ha, waarvan ca. 2100 ha glas
- Bebouwd gebied: woningen, bedrijventerreinen ca. 3167 ha
- 675 in de lucht getelde gierzwaluwen = per ha 0.074 gierzwaluwen.
- In Ter Heijde zijn ca. 70 nestplekken bekend, waarvan 46 nestkasten.
- Totaal aantal nesten gevonden = 113.
(dit zijn 226 vogels) dus is er nog potentie van ca. 125 niet gevonden nesten! De overige vogels zullen nog niet broedrijp zijn. Pas na 3 jaar komen ze aan broeden toe.
- Kijken we alleen naar de gevonden nesten dan is dat 0,01 per ha.
- Per 991 inwoners is er één broedpaartje. *1
- Per 495 inwoners is er één broedende gierzwaluw.

*1 Opm. ter vergelijking: het hoogste aantal gierzwaluwnesten in Nederland vinden we in Woudsend, per 15 inwoners één broedpaartje. Volgens Sovon is daar de hoogste nestdichtheid

van Nederland, 1,62 nesten per ha.

5.2 Voorstel voor de telinstructie voor 2022

1. De telperiode is van 20 mei t/m 20 juli; of later als weersomstandigheden dat vereisen.
2. Tel drie of meer avonden in een afgesproken gebied de gierzwaluwen.
3. Zoek naar groepjes hoog in de lucht en volg vogels naar gebouwen.
4. Vanaf 15 mei vliegen groepjes langs dakranden, vaak zijn dit niet-broeders; giervluchten.
5. Eind mei komen de broeders en nestzoekers (bangers), volg die en noteer waar ze landen. Bangers haken soms even aan en vliegen dan door, noteer dit.
6. De nesten zitten vooral op het Noorden, Noordoosten en het Noordwesten, de koele kanten dus; of in ingebouwde of aangehangen nestkasten.
7. De nesten zitten vooral op het Noorden, soms op het noordoosten, Noordwesten en niet vaak op warmere plekken. De helling van het dak moet minimaal 45 graden zijn. Nesten zitten onder kantpannen, nokpannen, bij schoorstenen, onder een daklijst, onder een goot, tussen een kier bij een dakrand, een gat in de muur e.d. Soms in kieren zoals bij de zolder van een ouder flatgebouw.
8. Ga strategisch staan (of zitten) en overzie zoveel mogelijk gevels, nokken en goten.
9. Let op invliegers en uitvliegers, daar zitten mogelijk nesten. Controleer ook de al bekende nesten op aanwezigheid van de vogels. Broedvogels komen soms stil uit de lucht naar beneden vallen en proberen hun nest in te gaan. Ze vliegen schuin van onderen hun nestplek aan. Tijdens het broeden lossen de ouders elkaar om de 2 tot 3 uur af. Na 15 juni vliegen ze regelmatig aan om de jongen te voeren.
10. Er kunnen soms bij nestplekken wat uitwerpselen zichtbaar zijn.
11. Vraag ook buurtbewoners, die kennen soms de broedplekken. Broedplekken waar je niet bij kan zoals aan de achterkant van woningen zijn het moeilijkst te vinden.
12. Noteer plaats, straat, huisnummer, gps-locatie (kan je op je GSM zien, of nadien via Internet)
13. Spreek af wie de gegevens verzamelt en/of op www.waarneming.nl zet, ook zal er een totaalverslag worden gemaakt en een vergelijking met meerdere jaren.
14. Maak een schetsje of een foto, waar je de vogel(s) naar binnen ziet gaan, of naar buiten ziet komen.
15. Het tellen vindt vooral plaats tussen 20:00 – 22:30 uur, dan komen de vogels invliegen. (Of doe het vroeg van 06.00 tot 09.00 uur. Tussen 15 juni en 15 juli bij mooi weer is de kans op succes het grootst. Begin juli vertrekken de eerste jongen alweer. Begin augustus is het voorbij.
16. Tijdig bekendmaken als de gierzwaluwen er weer zijn en dit volgen tot ze vertrekken.

Doelen:

Doel is om tot natuurinclusief bouwen en renovatie te komen zodat er meer en betere nestgelegenheid ontstaat, niet alleen voor gierzwaluwen, maar ook voor andere soorten die in gebouwen broeden of leven.

De huidige bouwstijlen zijn duurzaam, potdicht en bieden gierzwaluwen en andere gebouwbroeders, geen nieuwe nestgelegenheid. Door intensief onderhoud aan gebouwen en isolatiemaatregelen worden vogels en vleermuizen buitengesloten. Weg zijn de spleten en kieren in onze gebouwen, weg zijn de kapotte daken en dakranden, weg zijn de omhoog gekrulde loodslabben, weg zijn de nestplaatsen voor gierzwaluwen. Dit leidt de komende

decennia tot achteruitgang en mogelijk uitsterven van deze soorten.

Tijdens bouw of renovatie kunnen nestkasten worden ingebouwd of aangehangen. Dit kan voor de gierzwaluw, maar ook voor andere soorten en voor de vleermuis.

Van belang is om alleen de juiste nestkasten te gebruiken. Zie hiervoor onze aparte documenten: *Natuurinclusief bouwen 2019-2021 (deel 1)* en *Natuurinclusief bouwen en renoveren 2021 (deel 2)*.

Tijdens het fietsen heb ik ook gekeken of ik natuurinclusieve bouw met ingebouwde of aangehangen nestkasten zag. Helaas niets gevonden. Buiten de bekende nestkastjes voor koolmezen heb ik slechts 5 vleermuiskasten gezien, 1 op de Sand-Ambachtstraat in 's-Gravenzande en 4 op de Mr. J. Tuningstraat Naaldwijk. Speciale faunakasten staan er in Monster (Poelzone) en Maasdijk (Honderdland). In Monster Boomaweg, 1 huizwaluwentil gezien. Verder is er nog de vleermuisbrug in de Poelzone.

Bijzonder waren de opmerkingen van enkele bewoners die zeiden alles te doen om te voorkomen dat vogels onder de pannen kunnen broeden, de redenen waren; ze vreten isolatie weg en er komen insecten onder het dak...

6 Publicaties

Enkele natuur- en groendocumenten van de auteur hieronder:

Duurzame ontwikkeling Westland 2014
Plan Leefbos Westland 2016 (plus Tiny forest)
Westlandse kust, een gouden parel, 2016
Groenmanifest 2017
Herstelplan groen en natuur 2018
Westland heeft een bomenprobleem 2019
Maaibeleid – en biodiversiteit in Westland, 2019
Groenbeheer sportvelden 2020
Natuurinclusief bouwen 2019/2021 (deel 1)
Stikstof en natuur 2020
Waarom kapt Westland zoveel bomen 2020
Omgevingsvisie Westland 2020 (verbetertips)
Pleidooi voor behoud van de natuurwaarden op het katholieke kerkhof van Naaldwijk, 2021
Verwildering van Westland; recalcitrant onkruid of fraaie flora 2021
Natuurinclusief bouwen en renoveren 2021 (deel 2)
Gierzwaluw telling Westland 2021

7 Nuttige sites:

- <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/gierzwaluw>
- <https://waarneming.nl/species/97/>
- https://waarneming.nl/locations/22916/observations/?after_date=2020-05-20&before_date=2021-05-20&species=&species_group=1&rarity=&search=gierzwaluw&advanced=on&user=&sex=&life_stage=&activity=&method=
- <https://www.gierzwaluw.com/index.html>
- <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>
- <https://gierzwaluwbescherming.nl/>
- https://gierzwaluwbescherming.nl/?page_id=197
- <http://www.zwaluwen.info/gierzwaluw/nesten.php>
- [zwaluwen.info | zwaluwen, adviesbureau op non-profit basis](http://www.zwaluwen.info)
- [Gierzwaluw | Natuurpunt](#)
- <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=25154>
- <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/een-gierzwaluw-gelokt-het-buitengebied>
- https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/PDF-jes/Andriessen%20ea%202001_gierzwaluwen%20inventariseren.pdf

Jochem Kuhnen, expert

Jaap Langenbach, expert

- <http://www.xjochemx.nl/gierzwaluwen/>
- [Gierzwaluw nieuws 2021](#)
- [Inhoud-Nieuws-Contact \(gierzwaluw.website\)](#)

Beschermingsmaatregelen en nestgelegenheid

<https://www.checklistgroenbouwen.nl/soorten/soort-details/gierzwaluw>

Gierzwaluwkast bouwen en opnames maken

- <http://www.vivarapro.nl/NK-GZ-08-Nestkast-Gierzwaluw>
- <https://www.silvavir.com/project/bouw-instructies-vleermuiskast-vk01/>
- https://www.silvavir.com/wp-content/uploads/2018/07/Bouwinstructies_Vleermuiskast_SilvavirVK01.pdf
- <https://www.youtube.com/watch?v=VFmj3PUO7Aw>
- https://gierzwaluwbescherming.nl/?page_id=131
- [Gierzwaluwen met webcam online \(gierzwaluwenonline.nl\)](http://Gierzwaluwen%20met%20webcam%20online%20(gierzwaluwenonline.nl))
- [Kunstnesten \(gierzwaluw.website\)](http://Kunstnesten%20(gierzwaluw.website))

8 Verantwoording

De gevonden gierzwaluwnesten zijn op waarneming.nl gepubliceerd.

Aad van Uffelen; Naaldwijk, 16 augustus 2021

-

Natuurlijk Delfland staat voor een natuurlijke leefomgeving.

Geef ons draagvlak met je lidmaatschap.

Bezoek ook onze website: Delfland@knnv.nl

Hier lees je de redenen om lid te worden. [klik hier](#)

-

Copyright: De tekst, foto's, of delen uit de tekst, mogen worden gebruikt, mits bronvermelding op de juiste wijze plaats vindt. Fotografie Aad van Uffelen.